

Прагнення придбання банку з метою наступного його продажу задля отримання доходу за рахунок значно вищої ліквідаційної вартості банку порівняно з ринковою вартістю.

Особисті мотиви менеджменту банку, які виникають у тих випадках, коли мотивація менеджерів досить тісно пов'язана з масштабами, а не результатами діяльності банку.

Інвестиційні та фінансові мотиви, які пов'язані зі стабілізацією грошових потоків, підвищенням привабливості банку для залучення додаткового інвестиційного капіталу.

Ринкові мотиви пов'язані зі швидким виходом на нові ринки з основними послугами та банківськими продуктами, із збільшенням частки на вже існуючому ринку.

Політичні мотиви, які пов'язані із збільшенням політичного впливу банку в регіоні, зниженням національних ризиків за рахунок міжнародної диверсифікації, подолання законодавчих бар'єрів і обмежень.

Враховуючи сучасний етап розвитку світової економіки та стан економіки України ключовими питаннями реформування вітчизняної банківської системи сьогодні мають бути спрощення процедур злиття і поглинання банків і створення сприятливих умов для консолідації банківських установ. Досягти цієї мети можна лише в тому разі, якщо інтеграційний процес бути максимально враховувати особливості банків, які мають намір об'єднатися. Подальші наукові пошуки будуть спрямовані на дослідження основних концепцій інтеграційних процесів у банківському секторі.

Тулай О. І.

к. е. н., доцент кафедри фінансів

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

Побудова ефективної моделі розвитку економіки ринкового типу потребує теоретичного переосмислення і практичного дослідження фінансових ресурсів місцевих органів влади, напрямку реструктуризації доходів

бюджету й визначення їхньої ролі у збалансованому розвитку зобов'язань та фінансових можливостей держави.

До складу бюджетної системи України входить більше 12 тисяч бюджетів, яким делеговані конкретні повноваження і за якими закріплені джерела їх фінансування. Наявність різних обсягів зустрічних потоків бюджетних коштів вимагає регулювання міжбюджетних відносин.

Відповідно до Бюджетного кодексу України, міжбюджетні відносини – це відносини між державою, Автономною Республікою Крим та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією України та законами України.

Головною функцією органів місцевого самоврядування є створення передумов, які забезпечують необхідні соціальні умови життєдіяльності населення, що проживає на даній території. Держава ж повинна так будувати свою бюджетну систему, щоб це дозволяло справедливо розподілити доходи бюджету між адміністративно-територіальними одиницями державного устрою України та особами, що проживають на цих територіях.

Інструментами міжбюджетного перерозподілу коштів виступають міжбюджетні трансферти. Трансферти – об'єктивна потреба бюджетної системи будь-якої країни. Вона не залежить від коливань економіки, принципів побудови бюджетної системи, ієрархії управління та адміністративно-територіального поділу країни. Така ситуація спричинена дією різних чинників: різним податковим потенціалом, фіскальною неспіввимірністю окремих територіальних одиниць, недоліками обрахування бюджетних потреб. Як правило, у стабільній системі ці недоліки можуть автоматично усуватися ініціативністю місцевої влади щодо активізації господарської діяльності і відповідно сприяти формуванню інших джерел доходів. Однак місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в Україні не мають таких прав.

Водночас вітчизняна система надання міжбюджетних трансфертів демонструє низку недоліків. Так, залишається переважною частка реципієнтних регіонів серед усіх інших. Кількість регіонів-донорів у 2009 р. становила 39, а на 2010 р. залишилось тільки 23 регіони. Крім того, у структурі доходів місцевих бюджетів частка трансфертів постійно зростає: у

2005 р. вона складала 43,5%, у 2006 р. – 46,1%, у 2007 р. – 43,4%, у 2008 р. – 44,5%, у 2009 р. – 46,7%, а за підсумками 2010 р. склала 49,1%.

У самій структурі трансфертів за 2010 р. зросли частки дотацій вирівнювання та субвенцій із соціального захисту населення, що свідчить про зниження можливостей органів місцевої влади фінансувати весь обсяг видатків. За 2010 р. (порівняно з 2009 р.) частка дотацій вирівнювання зросла на 2,5 в. п. (номінально на 30%) і становила 56,1% обсягу трансфертів з державного бюджету до місцевих бюджетів. Також зросла частка субвенцій із соціального захисту населення на 1,6 в. п. (номінально на 30,7%) до 38,3%. Натомість зменшилася частка інших трансфертів (додаткових дотацій, інших субвенцій) на 0,6 в. п. до 4,8% обсягу трансфертів [1].

Можна сказати, що зростання частки субвенцій із соціального захисту населення у трансфертах позитивно впливає на соціальне становище регіонів та громад. Однак зростання частки самих трансфертів у доходах місцевих бюджетів говорить про виникнення передумов до зниження мотивації органів місцевої влади, до мобілізації джерел податкових надходжень та ініціативи щодо ефективного використання трансфертів. Органам місцевої влади вигідна така ситуація.

Безперечно, що за таких умов фінансова автономність регіонів неможлива. Але цей висновок заперечує позицію держави, яка наполягає на необхідності забезпечення фінансової автономності регіонів як необхідної складової їхнього розвитку.

Перш ніж проводити реформи в системі міжбюджетних відносин – розширяти дохідну базу, корегувати формулу розрахунку обсягів бюджетних трансфертів і т.д., необхідно створити умови, за яких ці заходи будуть працювати. Головною умовою цього є вирівнювання регіонів України за рівнем фінансової забезпеченості [2].

З метою формування у розпорядженні органів місцевого самоврядування реальних важелів впливу на соціально-економічний розвиток територій доцільно встановити жорстку відповідність між фінансуванням видатків, що спрямовані на вирішення питань місцевого значення і не враховуються при розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів, та обсягом власних доходів місцевих бюджетів. Інші видатки необхідно фінансувати за рахунок закріплених доходів місцевих бюджетів та міжбюджетних трансфертів.

До умов забезпечення процесу ефективного регулювання міжбюджетних відносин в Україні можна віднести формування нової нормативно-правової бази (у зв'язку із прийняттям Бюджетного та Податкового кодексів), стимулювання зацікавленості органів місцевого самоврядування щодо наповнення місцевих бюджетів та підвищення ефективності використання наявних коштів.

Література:

1. Бюджет та економіка. Основні тенденції 2010 року / І. Ф. Щербина, А. Ю. Рудик, В. В. Зубенко, І. В. Самчинська ; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої бюджетної ініціативи», USAID. – К. : ДГВПП «Зовнішторгвидав України», 2010. – 12 с. – Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua/>.

2. *Фролов С. М.* Бюджетні макрорегіони як метод вирішення проблем міжбюджетних відносин в Україні / Фролов С. М. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/POR TAL/soc_gum/pprbsu/2010_30/10_30_49.pdf.

Черновська М. М.

аспірант кафедри фінансів

СТРУКТУРА ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ МІСТА ЧЕРНІВЦІ

Найбільш вагомий фонд фінансових ресурсів місцевого самоврядування на сьогоднішній день – місцеві бюджети, які є основним каналом доведення кінцевих результатів суспільно-локалізованого виробництва до територіальних спільнот, які спрямовуються на задоволення потреб суспільного споживання.

Доходи місцевих бюджетів повинні бути надійною та стабільною основою фінансової бази органів місцевого самоврядування. Їхня недостатня кількість сьогодні призводить до того, що вони не можуть забезпечити ефективного впливу органів місцевого самоврядування на соціально-економічні процеси.

Згідно Бюджетного кодексу України, доходи бюджету – податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за адміністративні послуги, власні надходження бюджетних установ).